

การจัดการทะเบียนประวัติอาชญากรรมของเด็กและเยาวชน Management of Criminal Records for Children and Youth

สนธยา วีระไทย¹

¹สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

Sontaya Weerathai¹

¹Office of the National Anti-Corruption Commission

sontaya_wee@nacc.go.th

รับบทความ : 12 กันยายน 2568 แก้ไขบทความ : 17 ธันวาคม 2568 ตอรับบทความ : 19 ธันวาคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรรมเด็กและเยาวชนของประเทศไทยและต่างประเทศ และเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการทะเบียนประวัติอาชญากรรมเด็กและเยาวชน โดยศึกษาเอกสารและแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชน และการจัดการทะเบียนประวัติอาชญากรรม รวมทั้งแนวทางการจัดการทะเบียนประวัติอาชญากรรมของประเทศฝรั่งเศส แคนาดา และสิงคโปร์ ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์เชิงบรรยาย ผลการศึกษา พบว่า 1) ทะเบียนประวัติอาชญากรรมของเด็กและเยาวชนมีปัญหาที่สำคัญ คือ กฎหมายที่ใช้บังคับการจับกุมข้อมูล ปัญหาการลบหรือคัดแยกประวัติ และปัญหาการเปิดเผยประวัติอาชญากรรม 2) ประเทศฝรั่งเศส แคนาดา และสิงคโปร์ มีกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับการบันทึกประวัติอาชญากรรมของเด็กและเยาวชนให้ที่มีสถานะเทียบเท่าพระราชบัญญัติ และข้อมูลจะถูกนำมาใช้เฉพาะในกระบวนการยุติธรรมเท่านั้น และมีบทบัญญัติในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรรม ซึ่งมีความแตกต่างกับกฎหมายของไทยทั้งด้านการจัดเก็บและการลบข้อมูล 3) ข้อเสนอแนะสำหรับกฎหมายไทย คือ การปรับปรุงกฎหมายให้มีสถานะเป็นพระราชบัญญัติ มีรายละเอียดและวิธีการชัดเจนในการจัดการทะเบียนประวัติเด็กและเยาวชนแยกออกจากผู้ใหญ่ และเปิดเผยเฉพาะกรณีที่ใช้ในกระบวนการยุติธรรมเท่านั้น รวมทั้งมีการลบประวัติของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเมื่อผ่านพ้นระยะเวลาที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ

คำสำคัญ: ประวัติอาชญากรรม, เด็กและเยาวชน, อาชญากรรมเด็กและเยาวชน

Abstract

The objectives of this research were to analyze problems, obstacles, and compare legal measures regarding juvenile criminal records in Thailand and other countries, and to propose legal measures for managing juvenile criminal records. The study examined documents and concepts related to juvenile justice processes and criminal record management, as well as approaches to

¹ ผู้อำนวยการกลุ่มไต่สวน 2 สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

criminal record management in France, Canada, and Singapore. The data was analyzed using descriptive analysis. The findings showed that 1) The main issues with juvenile criminal records are the enforceability of laws, data storage, problems with deleting or segregating records, and issues of disclosure. 2) France, Canada, and Singapore have laws equivalent to Acts governing the recording of juvenile criminal history, with data used only within the justice system, and provisions for deleting criminal records. This differs from Thai law in terms of data storage and deletion. 3) Recommendations for Thai law include upgrading regulations to Act status, providing clear details and methods for managing juvenile records separately from adults, limiting disclosure to justice system use only, and implementing provisions to delete juvenile offender records after the period of high recidivism risk has passed.

Keywords: Criminal Records, Children and Youth, Juvenile Crime

บทนำ

ปัญหาการกระทำความผิดในเด็กและเยาวชน (Juvenile Delinquency) เป็นปัญหาที่สำคัญซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในชาติ เพราะเด็กและเยาวชน คือ ผู้ใหญ่ในอนาคตที่จะเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการกำหนดทิศทางของประเทศ กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนได้มีพัฒนาการที่แตกต่างไปจากอดีต โดยเน้นการค้นหาสาเหตุแห่งการกระทำความผิด เพื่อแก้ไข บำบัด พื้นฟูผู้กระทำความผิดไม่ให้หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำ ซึ่งในการพิพากษาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวนั้น ต้องคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งควรจะได้รับการศึกษา สอน และสงเคราะห์ให้กลับตัวเป็นพลเมืองดียิ่งกว่าการที่จะลงโทษ และในการพิพากษาคดีนั้นต้องคำนึงถึงบุคลิกลักษณะ สภาพร่างกายและสภาพจิตใจของเด็กหรือเยาวชนซึ่งแตกต่างกันไป ซึ่งมาตรการที่ศาลใช้ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดโดยมีคำสั่งหรือคำพิพากษานั้น แบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ ดังนี้ (มนสิชา บุณนาค, 2556)

รูปแบบที่ 1 เป็นการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูโดยไม่จำกัดอิสรภาพ เช่น ฟื้นฟูแบบเข้ามาเย็นกลับ หรือการพิพากษาให้รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษแล้ววางเงื่อนไขในการคุมความประพฤติ เป็นต้น รูปแบบที่ 2 เป็นการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูโดยจำกัดอิสรภาพ ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 2 กรณี คือ 1) ศาลมีคำสั่งโดยกำหนดเงื่อนไขให้เด็กหรือเยาวชนเข้ารับการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู ก่อนมีคำพิพากษา และ 2) ศาลมีคำพิพากษาให้เด็กหรือเยาวชนเข้ารับการฝึกและอบรมยังศูนย์ฝึกและอบรม ในสังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หรือสถานที่อื่นที่จัดตั้งตามกฎหมายและศาลเห็นสมควร

ปัจจุบันกระบวนการยุติธรรมได้หันมาให้ความสำคัญกับผู้กระทำความผิด โดยมีแนวคิดในการให้คุณค่าความเป็นมนุษย์ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่เห็นว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ การปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจึงใช้แนวคิดของการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเพื่อคืนเด็กดีสู่สังคม การให้การศึกษาและฝึกวิชาชีพ เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีทักษะและความรู้สามารถพึ่งพาตนเองได้และไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำ อย่างไรก็ตามเด็กและเยาวชนที่เข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรมยังคงประสบปัญหาจากการมีประวัติอาชญากรติดตัว ทำให้หลายคนต้องสูญเสียโอกาส ในการประกอบอาชีพ อีกทั้งทัศนคติของสังคมที่มีมุมมองว่าเขาเหล่านั้นคือผู้กระทำความผิดและถูกตีตรา

ว่าจะต้องเป็นคนไม่ดีตลอดไป จึงส่งผลให้เด็กและเยาวชนจำนวนไม่น้อยต้องกลับไปสู่การเป็นอาชญากร (สุพจน์ สุโรจน์, 2560)

ประวัติอาชญากรรม (Criminal record) มีกองทะเบียนประวัติอาชญากรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานศูนย์กลางข้อมูลด้านประวัติอาชญากรรม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรรม ตั้งแต่การจัดเก็บรายพิมพ์นิ้วมือ การตรวจสอบประวัติการกระทำผิดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการใช้ประโยชน์ ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม อย่างไรก็ตาม มีการนำประวัติอาชญากรรมมาใช้ในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมด้วย อาทิ ผู้ขออนุญาตไปต่างประเทศ งานที่เกี่ยวกับการเงิน ตลอดจนการรับบุคคลเพื่อบรรจุเข้ารับราชการหรือเข้าทำงานในบริษัทเอกชน ในทางปฏิบัติประวัติอาชญากรรมของเด็กและเยาวชนไม่สามารถลบหรือทำลายได้ แต่กองทะเบียนประวัติอาชญากรรมจะคัดแยกแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด โดยศาลมิได้พิพากษาลงโทษจำคุกหรือมีการเปลี่ยนโทษเป็นวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน ออกจากสารบบหรือฐานข้อมูลประวัติอาชญากรรมเพื่อจัดเก็บไว้ใช้ประโยชน์ในทางราชการ เช่น การสืบสวนสอบสวนการกระทำผิดทางอาญา การสืบค้นข้อมูลของผู้เสียชีวิตที่ไม่ทราบชื่อหรือประวัติ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม กรณีที่มีบุคคลหรือเอกชนร้องขอข้อมูลจากกองทะเบียนประวัติอาชญากรรมพร้อมแนบสำเนาบัตรประชาชนและหนังสือยินยอมของเจ้าของข้อมูล ก็ยังสามารถตรวจสอบข้อมูลผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กหรือเยาวชนได้ และแม้ต่อมาสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะมีการแก้ไขระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจที่ไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2561 ว่าห้ามมิให้เปิดเผยประวัติการกระทำผิดเมื่อมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ แต่ในทางปฏิบัติจะเป็นการคัดแยกประวัติอาชญากรรมของเด็กและเยาวชนออกจากผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่เท่านั้น มิใช่การลบประวัติอาชญากรรมของเด็กและเยาวชน และยังไม่มีการแก้ไขกฎหมายใดที่ให้อำนาจในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรรมได้ (ปวีตร เลิศธรรมเทวี, 2562) ดังนั้น การวิจัยนี้ จึงมุ่งตอบคำถามที่ว่าควรมีการจัดการเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรรมของเด็กและเยาวชนอย่างไรให้เหมาะสม โดยศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินการในต่างประเทศประกอบ

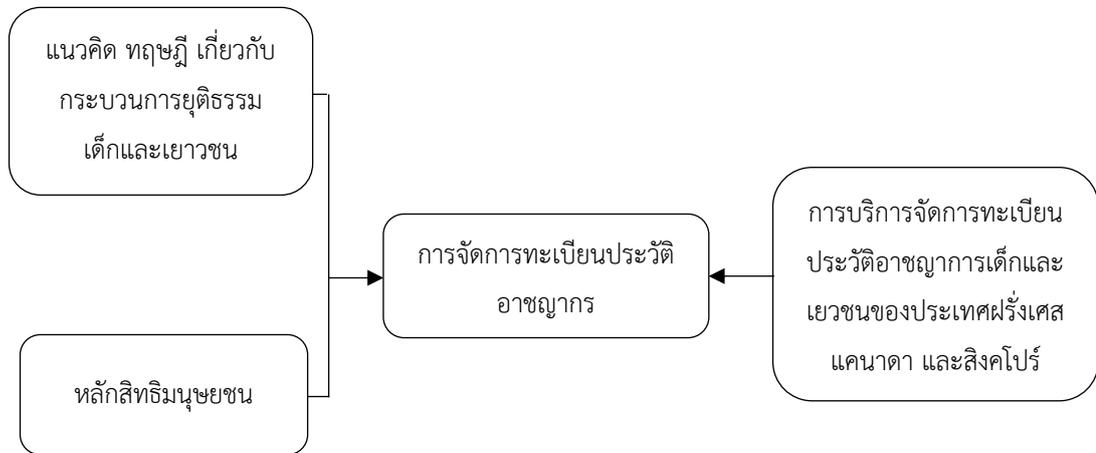
วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรรมเด็กและเยาวชนของประเทศไทย
- 2) เพื่อเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรรมเด็กและเยาวชนของประเทศไทยและต่างประเทศ
- 3) เพื่อเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการทะเบียนประวัติอาชญากรรมเด็กและเยาวชน

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ มุ่งแสวงหามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมในการจัดการทะเบียนประวัติอาชญากรรมเด็กและเยาวชน โดยศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชน หลักสิทธิมนุษยชน และการจัดการทะเบียนประวัติอาชญากรรม พร้อมทั้ง ศึกษามาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศที่ใช้ในการบริการจัดการทะเบียนประวัติอาชญากรรมเด็กและเยาวชน โดยศึกษาแนวทางของประเทศฝรั่งเศส แคนาดา และสิงคโปร์ นำมาเปรียบเทียบกับมาตรการในการจัดการทะเบียนประวัติอาชญากรรมเด็กและเยาวชนของไทย เพื่อนำมาเป็นข้อมูลสนับสนุนในการศึกษาวิเคราะห์งานวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. สิทธิมนุษยชนและสิทธิเด็ก

สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิพื้นฐานและเสรีภาพที่มนุษย์ทุกคนพึงมีโดยกำเนิด สิทธิเหล่านี้ได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย หรือสนธิสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคี นอกจากนี้ยังเป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้างหลักนิติธรรมและความมั่นคงในสังคม ในขณะที่สิทธิเด็กเป็นสิทธิพิเศษที่เด็กทุกคน (อายุต่ำกว่า 18 ปี) พึงมี เพื่อให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและได้รับการปกป้องคุ้มครองเป็นพิเศษ สิทธิเหล่านี้ครอบคลุมด้านการอยู่รอด การปกป้องคุ้มครอง การพัฒนา และการมีส่วนร่วม การคุ้มครองสิทธิเด็กจึงเป็นการลงทุนที่สำคัญสำหรับอนาคตของสังคม (ยุกต์กฤต กัณชมนิ, 2562)

การปกป้อง “สิทธิมนุษยชนและสิทธิเด็ก” ต้องอาศัยแนวทางที่ครอบคลุมและบูรณาการ ซึ่งมีลักษณะดังนี้

- 1) การตระหนักถึงความสำคัญและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือเด็ก ทุกคนควรได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมและมีโอกาสในการพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ การเลือกปฏิบัติ การตีตรา หรือการลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ถือเป็นการละเมิดสิทธิอย่างร้ายแรง
- 2) การสร้างความสมดุลระหว่างการรักษากฎหมายและความเป็นธรรม การบังคับใช้กฎหมายเป็นสิ่งจำเป็นในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม แต่ต้องไม่ละเลยสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิในความเป็นส่วนตัวและสิทธิในการได้รับการพิจารณาคดีที่เป็นธรรม การจัดทำทะเบียนประวัติอาชญากรรมต้องคำนึงถึงสิทธิของผู้ที่ถูกบันทึกประวัติ และมีกลไกในการแก้ไขหรือลบข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นปัจจุบัน
- 3) การให้ความสำคัญกับการแก้ไขฟื้นฟูมากกว่าการลงโทษ สำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด การลงโทษไม่ใช่ทางออกเสมอไป การแก้ไขฟื้นฟู การให้การศึกษา และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา สร้างโอกาสให้พวกเขากลับคืนสู่สังคมจึงเป็นสิ่งสำคัญ
- 4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม การปกป้องสิทธิมนุษยชนและสิทธิเด็กไม่ใช่หน้าที่ของภาครัฐแต่เพียงผู้เดียว แต่เป็นความรับผิดชอบของทุกคนในสังคม การสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงสิทธิ การสนับสนุนการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม และการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการพัฒนาจึงเป็นสิ่งจำเป็น
- 5) การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนและสิทธิเด็กตามมาตรฐานสากล การนำแนวคิดใหม่ ๆ มาปรับใช้ เช่น “สิทธิที่จะถูกลืม” และ

การแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ควรได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมและผู้ที่เกี่ยวข้อง และ 6) การสร้างความตระหนักและความเข้าใจ การปกป้องสิทธิมนุษยชนและสิทธิเด็กจะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยความตระหนักและความเข้าใจที่ถูกต้อง การให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับสิทธิของตน การส่งเสริมการเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน และการสร้างวัฒนธรรมแห่งความเสมอภาคและความเป็นธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญ (ยุคตฤกฤต กัณทมณี, 2562)

2. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชน

กระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชน (Juvenile Justice System) เป็นระบบการดำเนินงานที่ออกแบบมาโดยเฉพาะเพื่อจัดการกับเด็กและเยาวชนผู้มีข้อขัดแย้งกับกฎหมาย โดยมีลักษณะสำคัญที่แตกต่างจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับผู้ใหญ่ เนื่องจากให้ความสำคัญกับการแก้ไขฟื้นฟู (Rehabilitation) มากกว่าการลงโทษ (Punishment) โดยมุ่งเน้นการคืนเด็กและเยาวชนสู่สังคมในฐานะสมาชิกที่มีคุณภาพ (มาตาลักษณ์ เสรมธากุล, 2562) กระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชนสามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเด็นที่สำคัญคือ ความแตกต่างจากกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก กล่าวคือ แทนที่จะเน้นการลงโทษเพื่อตอบสนองต่อการกระทำความผิด ระบบนี้กลับให้ความสำคัญกับการทำความเข้าใจถึงปัจจัยที่ผลักดันให้เด็กและเยาวชนเข้าสู่การกระทำความผิด และมุ่งเน้นการแก้ไขที่สาเหตุเหล่านั้น ประเด็นที่ 2 คือ การพิจารณาเชิงปัจเจกบุคคล (Individualized Approach) ระบบนี้เห็นว่าเด็กและเยาวชนแต่ละคนมีภูมิหลัง สภาพแวดล้อม และความต้องการที่ต่างกัน ดังนั้น การพิจารณาคดีและการวางแผนการแก้ไขฟื้นฟูจึงต้องปรับให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล และประเด็นสุดท้าย คือ การคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐาน ระบบนี้ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชนในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม ตั้งแต่การจับกุม การสอบสวน การพิจารณาคดี ไปจนถึงการแก้ไขฟื้นฟู (มาตาลักษณ์ เสรมธากุล, 2562)

กระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชนมีความหลากหลายและส่งผลต่อสังคมในวงกว้าง ได้แก่ 1) การส่งเสริมการพัฒนา ระบบนี้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็กและเยาวชน โดยการจัดหาบริการที่เหมาะสม เช่น การศึกษา การฝึกอาชีพ และการบำบัดทางจิต 2) การลดการกระทำผิดซ้ำ การแก้ไขฟื้นฟูที่มีประสิทธิภาพสามารถลดโอกาสที่เด็กและเยาวชนจะหวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งเป็นการลดภาระของระบบยุติธรรมและสร้างความปลอดภัยให้กับสังคม 3) การสร้างพลเมืองที่ดี การช่วยเหลือเด็กและเยาวชนให้กลับคืนสู่สังคมในฐานะสมาชิกที่มีความรับผิดชอบและมีส่วนร่วม จะช่วยสร้างสังคมที่เข้มแข็งและยั่งยืนในระยะยาว และ 4) การส่งเสริมความยุติธรรม ระบบนี้ช่วยประกันว่าเด็กและเยาวชนจะได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและมีศักดิ์ศรี โดยไม่ถูกตีตราหรือถูกเลือกปฏิบัติ (มาตาลักษณ์ เสรมธากุล, 2562)

3. ทะเบียนประวัติอาชญากรรมของประเทศไทยและต่างประเทศ

3.1 ทะเบียนประวัติอาชญากรรมเด็กและเยาวชนของประเทศไทย

การจัดการอาชญากรรมในอดีต การลงโทษผู้กระทำความผิดมีลักษณะเป็นการประจานและลงโทษทางกายภาพ ปราศจากการบันทึกข้อมูลที่เป็นระบบ แต่เมื่อประเทศไทยเข้าสู่กระบวนการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ จึงได้มีการเริ่มการบันทึกประวัติผู้กระทำความผิด โดยมีจุดประสงค์เพื่อใช้ประโยชน์ในราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและการอำนวยความสะดวก

จุดเริ่มต้นของทะเบียนประวัติอาชญากรรมในประเทศไทยสามารถสืบย้อนไปถึงปี พ.ศ. 2443 เมื่อมีการจัดตั้ง “กองพิมพ์ลายนิ้วมือ” ขึ้น มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการพิจารณาเพิ่มโทษแก่ผู้กระทำความผิดที่กระทำความผิดซ้ำ จากนั้น ได้มีการพัฒนาและปรับปรุงกองพิมพ์ลายนิ้วมือให้เป็น “ทะเบียนประวัติอาชญากรรม” ที่มีความ

ครอบครัวและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น การเปลี่ยนแปลงนี้สะท้อนให้เห็นถึงความตระหนักถึงความสำคัญของการมีข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน เพื่อใช้ในการบริหารงานยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ต่อมาได้มีการจัดตั้ง “กองสอบสวนกลาง” เพื่อเพิ่มศักยภาพในการสืบสวนและสอบสวนคดีอาญา ควบคู่ไปกับการแยกงานด้านวิทยาการออกจากกองตำรวจ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาขีดความสามารถของหน่วยงานตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม (ปวีตร เลิศธรรมเทวี, 2562; มาตาลักษณ์ เสรมธากุล, 2562; สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2561)

“กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ” ได้รับการกำหนดให้เป็นหน่วยงานศูนย์กลางในการบริหารจัดการข้อมูลด้านประวัติอาชญากรรมของประเทศ กฎหมายที่ใช้ในการปฏิบัติงานของกองทะเบียนประวัติอาชญากร คือ “ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. 2554” ซึ่งระเบียบดังกล่าวได้กำหนดกรอบและแนวทางการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพิมพ์ลายนิ้วมือของผู้ต้องหาในคดีอาญาทุกประเภท ยกเว้นคดีลหุโทษที่มีอัตราโทษไม่สูงนัก ปัจจุบันประเทศไทยอยู่ระหว่างการดำเนินการเพื่อยกร่าง “พระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม” ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดเก็บและการเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมในปัจจุบัน กฎหมายฉบับใหม่นี้มีแนวโน้มที่จะกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการที่ชัดเจนและเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น เพื่อให้การบริหารจัดการทะเบียนประวัติอาชญากรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน (ปวีตร เลิศธรรมเทวี, 2562; มาตาลักษณ์ เสรมธากุล, 2562; สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2561)

ด้านการลบและการเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมของไทย “ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2561” ได้กำหนดให้มีการคัดแยกข้อมูลออกจากทะเบียนประวัติอาชญากรและทำลายข้อมูลบางส่วนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลของผู้ที่เสียชีวิตแล้ว หรือผู้ต้องหาที่ไม่ใช่ผู้ต้องหาที่แท้จริง นอกจากนี้ ระเบียบดังกล่าวยังกำหนดให้มีการคัดแยกข้อมูลออกจากทะเบียนประวัติอาชญากรในกรณีอื่น ๆ เช่น กรณีที่ผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์ หรือกรณีที่ศาลมีคำสั่งยกฟ้องข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรจะถูกนำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม หรือกรณีที่กฎหมายกำหนดให้มีการตรวจสอบประวัติ สำหรับกรณีที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องคือ “พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและวิธีพิจารณาคดีเยาวชน พ.ศ. 2553” และ “พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด พ.ศ. 2561” กฎหมายเหล่านี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชน และกำหนดแนวทางการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอย่างเหมาะสม ดังนั้น การลบหรือคัดแยกและการเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมในประเทศไทยมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ซับซ้อน และมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างการรักษาความมั่นคงของสังคมและการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล การดำเนินการในเรื่องนี้จึงต้องเป็นไปอย่างรอบคอบและระมัดระวัง โดยคำนึงถึงบริบทและข้อเท็จจริงของแต่ละกรณีเป็นสำคัญ (ปวีตร เลิศธรรมเทวี, 2562; มาตาลักษณ์ เสรมธากุล, 2562; สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2561)

3.2 ทะเบียนประวัติอาชญากรรมของต่างประเทศ

การทบทวนวรรณกรรมในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรรมของต่างประเทศได้แก่ ประเทศฝรั่งเศส แคนาดา และสิงคโปร์ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้ (ปพนธีร์ ธีระพันธ์, 2562)

1) ประเทศฝรั่งเศส มีระบบทะเบียนประวัติอาชญากรรมที่มุ่งเน้นการให้ข้อมูลแก่ผู้พิพากษาในการพิจารณาคดีโดยทะเบียนดังกล่าวทำหน้าที่เป็นแหล่งข้อมูลประวัติการถูกลงโทษของผู้กระทำผิด ช่วยให้ศาลสามารถพิจารณาคดีความเหมาะสมของโทษและมาตรการทางกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระบบทะเบียนประวัติอาชญากรรม

ของฝรั่งเศสจำแนกออกเป็นสามประเภทหลัก ได้แก่ Bulletin No.1 ซึ่งเป็นทะเบียนที่บันทึกข้อมูลอย่างละเอียดและจำกัด การเข้าถึงเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม Bulletin No.2 ซึ่งมีข้อมูลที่ครอบคลุมรองลงมาและใช้สำหรับการสมัครเข้ารับราชการ และ Bulletin No.3 ซึ่งเปิดเผยข้อมูลแก่บุคคลทั่วไป ถึงแม้ว่าหลักการพื้นฐานของระบบนี้คือการเก็บรักษาข้อมูลอย่างถาวร แต่ก็มีกลไกทางกฎหมายที่อนุญาตให้มีการลบประวัติในบางกรณี เช่น เมื่อเวลาผ่านไปนาน หรือเมื่อมีการล้างมลทินทางกฎหมาย

2) ประเทศแคนาดา บริหารจัดการข้อมูลประวัติอาชญากรรมภายใต้กฎหมาย criminal record act R.S.R. 1985 ซึ่งกำหนดให้หน่วยงานตำรวจเป็นผู้รับผิดชอบในการเก็บรวบรวมและบริหารจัดการข้อมูลดังกล่าว ระบบของแคนาดา มีกลไกสำหรับการลบประวัติอาชญากรรมโดยการ “อภัยโทษ” ซึ่งบุคคลที่ได้รับการอภัยโทษจะมีสิทธิในการยื่นคำร้องขอให้ลบประวัติอาชญากรรมของตน กฎหมายของแคนาดายังมีบทบัญญัติพิเศษที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด โดยมีมาตรการที่แตกต่างกันในการเข้าถึงและเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมของบุคคลกลุ่มนี้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการที่ให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูและคืนสู่สังคม

3) ประเทศสิงคโปร์ บริหารจัดการทะเบียนประวัติอาชญากรรมภายใต้กฎหมาย REGISTRATION OF CRIMINALS ACT (CHAPTER 268) ซึ่งกำหนดให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการข้อมูลดังกล่าว กฎหมายฉบับนี้ครอบคลุมถึงการเก็บรวบรวมข้อมูล การจำแนกประเภทข้อมูล และการเปิดเผยข้อมูลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ระบบของสิงคโปร์มีแนวคิดเรื่อง “ระยะเวลาปลอดอาชญากรรม” (Crime-free period) ซึ่งเมื่อบุคคลใดพ้นโทษและไม่ได้กระทำความผิดซ้ำในช่วงเวลาที่กำหนด ประวัติอาชญากรรมของบุคคลนั้นจะสิ้นอายุไป อย่างไรก็ตาม มีข้อยกเว้นบางประการที่ทำให้ประวัติอาชญากรรมไม่สิ้นอายุ เช่น กรณีที่บุคคลนั้นกระทำความผิดอาญาร้ายแรงซ้ำ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยเน้นการวิจัยเชิงเอกสาร โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาเป็นเอกสารเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรรมของเด็กและเยาวชน เช่น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจที่ไม่เกี่ยวกับคดีลักษณะที่ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2561 และเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม เด็กและเยาวชน หลักสิทธิมนุษยชน การจัดการทะเบียนประวัติอาชญากรรม และมาตรการทางกฎหมายของประเทศฝรั่งเศส แคนาดา และสิงคโปร์

การคัดเลือกประเทศฝรั่งเศส แคนาดา และสิงคโปร์ เป็นกรณีตัวอย่างในการศึกษาเนื่องจาก ประเทศฝรั่งเศส ที่มีชื่อเสียงและเป็นประเทศที่มีระบบและการบังคับใช้กฎหมายที่ดีเป็นต้นแบบให้กับหลายประเทศในการพัฒนา ด้านกฎหมาย ในขณะที่ประเทศแคนาดา ซึ่งใช้กฎหมายแบบ common law ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดคดีอาชญากรรมจากเด็กและเยาวชนจำนวนน้อยมาก และมีการจัดการเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรรมของเด็กและเยาวชนอย่างชัดเจน และประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพยิ่ง รวมทั้งเป็นประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกับประเทศไทย ด้วยเหตุผลโดยย่อข้างต้นจึงเป็นที่มาของการศึกษาเอกสารจาก 3 ประเทศนี้ประกอบการวิจัย ซึ่งข้อมูลที่ได้จะทำการวิเคราะห์เชิงบรรยาย (Descriptive Analytics) เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรรมเด็กและเยาวชน

ของประเทศไทยและต่างประเทศ รวมทั้งนำเสนอมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการทะเบียนประวัติอาชญากรรมเด็กและเยาวชน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรรมเด็กและเยาวชนของประเทศไทย ผลการศึกษาพบปัญหาที่สำคัญในประเด็นต่อไปนี้

1) ปัญหากฎหมายที่ใช้บังคับ กฎหมายของไทยที่ใช้บังคับเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรรม คือ ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. 2554 ซึ่งมีสถานะเพียงระเบียบการปฏิบัติของหน่วยงานอันมีลักษณะเป็นกฎหมายลำดับรองที่อาศัยอำนาจตามมาตรา 11(4) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 ในการบัญญัติขึ้น มีสภาพบังคับใช้เพียงสำนักงานตำรวจแห่งชาติหน่วยงานเดียว ทั้งที่เรื่องทะเบียนประวัติอาชญากรรมมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งต้องอาศัยข้อมูลจากหลายหน่วยงานมาประกอบกันเพื่อเป็นข้อมูลประวัติบุคคลผู้กระทำความผิด อีกทั้งระเบียบดังกล่าวมีลักษณะที่กระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน แต่กลับมีสถานะเป็นเพียงระเบียบของหน่วยงานที่อาศัยอำนาจของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเพียงผู้เดียวในการบัญญัติขึ้น ทั้งที่ควรถูกกลั่นกรองจากฝ่ายนิติบัญญัติหรือสภา ก่อนมีการประกาศใช้บังคับ

2) ปัญหาการเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรม การดำเนินการจัดเก็บข้อมูลประวัติอาชญากรรมของไทยมีกองทะเบียนประวัติอาชญากรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลนั้นเป็นอุปสรรคต่อฐานข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมของไทย เนื่องจากระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดีลักษณะที่ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ เป็นระเบียบภายในของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ไม่ได้ใช้บังคับกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งที่ข้อมูลที่จะนำมาใช้เป็นฐานข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมต้องมาจากหลายส่วนราชการ เช่น สำนักงานอัยการคดีเยาวชนและครอบครัว ศาลเยาวชนและครอบครัว กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ เป็นต้น ส่งผลให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในปัจจุบันยังขาดความครบถ้วน โดยเฉพาะในเรื่องของผลคดีที่พนักงานสอบสวนต้องติดตามผลคดีและรวบรวมส่งให้กองทะเบียนประวัติอาชญากรรม แต่ในทางปฏิบัติพนักงานสอบสวนภารกิจในความรับผิดชอบมาก และขาดอัตรากำลังจึงทำให้งานส่วนนี้บางครั้งถูกละเลยไปจากสภาพปัญหาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีการตรากฎหมายกลางขึ้นเพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีความชัดเจน อันนำไปสู่การบริหารจัดการนำข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ปัญหาการลบหรือการคัดแยกประวัติอาชญากรรม ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 32 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2561 ไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรรม มีเพียงบทบัญญัติในบทที่ 4 ซึ่งให้มีการคัดแยกและทำลายแผ่นพิมพ์ได้ด้วยการเผาหรือย่อยสลายเฉพาะ 2 กรณี เท่านั้น คือ กรณีมีหลักฐานแน่ชัดว่าตายแล้ว และกรณีที่มีหลักฐานยืนยันจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องว่าไม่ได้เป็นผู้ต้องหา ดังนั้น ทะเบียนประวัติอาชญากรรมของเด็กและเยาวชนไทย จะยังคงอยู่และไม่ถูกลบไป ถ้าไม่เข้าเงื่อนไขดังกล่าวทั้งสองกรณีดังกล่าว อย่างไรก็ตาม มีบทบัญญัติให้มีการคัดแยกทะเบียนประวัติอาชญากรรมของผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กหรือเยาวชน

ประเด็นเกี่ยวกับเรื่องการลบประวัติอาชญากรรม เคยมีผู้ร้องขอให้กองทะเบียนประวัติอาชญากรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติดำเนินการลบประวัติการกระทำความผิดในขณะที่เป็นเด็กและเยาวชน เพื่อสอบบรรจุเข้ารับราชการ

แต่กองทะเบียนประวัติอาชญากรปฏิเสธคำร้องขอดังกล่าว ผู้ร้องจึงอุทธรณ์คำสั่งต่อประธานคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ต่อมาคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย มีคำวินิจฉัย ที่ สค 384/2563 โดยพิจารณาแล้วเห็นว่า ประวัติการกระทำความผิดของบุคคลที่ถูกจัดเก็บในทะเบียนประวัติอาชญากร ของกองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประกอบด้วยประวัติการกระทำความผิดและลายพิมพ์นิ้วมือของบุคคล ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวมีลักษณะเป็นสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล จึงเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 และข้อเท็จจริงปรากฏตามคำชี้แจงของกองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่า ในฐานข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรได้มีการบันทึกประวัติการกระทำความผิดของผู้อุทธรณ์ เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลจังหวัดพะเยาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ดังนั้น ข้อมูลประวัติการกระทำความผิดของผู้อุทธรณ์ ที่กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติจัดเก็บดังกล่าว จึงเป็นข้อมูลที่ถูกต้องตามความเป็นจริง เป็นไปตามคำพิพากษาของศาล ซึ่งการที่บุคคลใดจะใช้สิทธิเรียกร้องขอให้หน่วยงานรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนในส่วนตัวได้ จะต้องปรากฏว่า ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในส่วนนั้นไม่ถูกต้องตามที่แท้จริง ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 25 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 เมื่อข้อมูลที่กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จัดเก็บไว้ถูกต้องตามความเป็นจริง ผู้อุทธรณ์จึงไม่มีสิทธิร้องขอให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติลบข้อมูลประวัติดังกล่าวได้ จึงวินิจฉัยให้ “ยกอุทธรณ์” จากคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว ส่งผลให้ยังคงไม่มีการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของเด็กและเยาวชน และทำให้ประวัติอาชญากรของเด็กและเยาวชนยังคงอยู่และไม่ถูกทำลาย นอกจากจะเข้าหลักเกณฑ์ตามระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่จะทำลายได้เท่านั้น ซึ่งหลักการดังกล่าว ไม่สอดคล้องกับทฤษฎีการลงโทษเพื่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ไม่ถูกตราบาปตีตราว่าเป็นอาชญากรตลอดไป และหลักสิทธิที่จะถูกลืม

4) ปัญหาการเปิดเผยประวัติอาชญากรและผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน การเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรของเด็กและเยาวชนในกฎหมายไทยได้เผชิญกับข้อกังวลเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและการเลือกปฏิบัติ ในอดีตการเปิดเผยประวัติอาชญากรของเด็กและเยาวชนสามารถกระทำได้หากได้รับความยินยอมจากเจ้าของประวัติ ซึ่งนำไปสู่การเสียโอกาสในการประกอบอาชีพ ต่อมาในปี พ.ศ. 2561 จึงมีการแก้ไขให้ไม่สามารถเปิดเผยประวัติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนได้ โดยกองทะเบียนประวัติอาชญากรจะรายงาน “ไม่พบประวัติ” ด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลกฎหมายไทยกำหนดไว้อย่างเข้มงวด เช่น พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและวิธีพิจารณาคดีเยาวชน พ.ศ. 2553 มาตรา 84 ซึ่งห้ามไม่ให้เปิดเผยประวัติการกระทำความผิดเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติกับเด็กและเยาวชน ทั้งนี้ ข้อมูลเหล่านี้จะถูกคุ้มครองจากการเปิดเผย แต่ในทางปฏิบัติ กระบวนการตรวจสอบประวัติเพื่อรับสมัครเข้ารับราชการในบางกรณียังมีการตรวจสอบเพื่อพิจารณาคุณสมบัติที่ครบถ้วน หน่วยงานสามารถยกเว้นลักษณะต้องห้ามได้แต่โดยทั่วไปมักเลือกบุคคลที่ไม่มีประวัติอาชญากรเข้ารับราชการก่อน สำหรับข้อกฎหมายเกี่ยวกับผู้เสียหายเสพติดที่เป็นเยาวชน พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 กำหนดว่า ผู้เสียหายเสพติดจะถูกพิจารณาเป็นผู้ป่วย มิใช่อาชญากร การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการเสพยาและการฟื้นฟูสมรรถภาพจะสามารถกระทำได้ภายใต้เงื่อนไขที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง จากการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา ในกรณีการเปิดเผยประวัติผู้สมัครรับราชการที่เคยมีประวัติการเสพยาเสพติด แม้จะมีข้อข้องในการเปิดเผย แต่คณะกรรมการต้องพิจารณาภายในกรอบกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชน อีกทั้งข้อยกเว้นตามกฎหมายเดิมจะไม่สามารถนำมาใช้เป็นข้ออ้างในการละเมิดสิทธิเด็กและเยาวชนได้ กล่าวในเชิงสรุป กฎหมายไทยให้ความสำคัญกับการคุ้มครองประวัติอาชญากรของ

เด็กและเยาวชนอย่างเข้มงวด โดยมีข้อยกเว้นในการเปิดเผยที่จำกัดและต้องดำเนินการภายใต้กรอบของกฎหมายที่เกี่ยวข้องเท่านั้น

2. การเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรรมเด็กและเยาวชนของประเทศไทย ฝรั่งเศส แคนาดา และสิงคโปร์ ผลการศึกษาพบว่า

ประเทศฝรั่งเศส ระบบกฎหมายฝรั่งเศสมีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่กำหนดกรอบการทำงานสำหรับการจัดการทะเบียนประวัติอาชญากรรมอย่างครอบคลุม โดยมีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รับผิดชอบหลัก กลไกที่โดดเด่นคือการลบประวัติอาชญากรรมของเด็กและเยาวชนภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นที่จะให้โอกาสแก่เยาวชนที่กระทำผิดได้เริ่มต้นชีวิตใหม่โดยปราศจากผลกระทบจากอดีต นอกจากนี้ การแบ่งประเภททะเบียนประวัติอาชญากรรมและการจำกัดการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลถือเป็นมาตรการที่มุ่งปกป้องสิทธิของเด็กและเยาวชน

ประเทศแคนาดา แคนาดามีระบบกฎหมายที่ซับซ้อนกว่า โดยมีทั้งพระราชบัญญัติ Criminal Record Act (R.S.R. 1985) และ Youth Criminal Justice Act 2002 (YCJA) ที่มุ่งเน้นการจัดการทะเบียนประวัติอาชญากรรมของเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะ YCJA มีกลไกที่ชัดเจนในการลบประวัติภายใต้เงื่อนไขที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะของความผิดและมาตรการที่ใช้ในการแก้ไขฟื้นฟู การจำกัดการเปิดเผยข้อมูลเป็นหลักสำคัญใน YCJA โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการตีตราและเลือกปฏิบัติ

ประเทศสิงคโปร์ ระบบกฎหมายสิงคโปร์มี Registration of Criminals Act (Chapter 268) ซึ่งไม่ได้มีบทบัญญัติเฉพาะสำหรับการจัดการทะเบียนประวัติอาชญากรรมของเด็กและเยาวชน อย่างไรก็ตาม กฎหมายได้กำหนดกลไกในการจำแนกและสิ้นอายุทะเบียนประวัติอาชญากรรมเมื่อสิ้นสุดระยะเวลา Crime-free period ซึ่งหมายความว่าข้อมูลจะไม่ถูกนำมาใช้อ้างอิงอีกต่อไป การไม่มีบทบัญญัติเฉพาะสำหรับการเปิดเผยข้อมูลของเด็กและเยาวชนแสดงให้เห็นว่าสิงคโปร์ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับผู้ใหญ่ ซึ่งอาจมีข้อดีข้อเสียในแง่ของการปกป้องสิทธิและประสิทธิภาพในการป้องกันอาชญากรรม

ผลการเปรียบเทียบสาระสำคัญของการจัดการทะเบียนประวัติอาชญากรรมของเด็กและเยาวชนระหว่างประเทศ ฝรั่งเศส แคนาดา สิงคโปร์ และประเทศไทย แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบสาระสำคัญของการจัดการทะเบียนประวัติอาชญากรรมของเด็กและเยาวชนของไทยและต่างประเทศ

ประเด็น	ประเทศฝรั่งเศส	ประเทศแคนาดา	ประเทศสิงคโปร์	ประเทศไทย
กฎหมายหลัก	ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส (The French Code of Criminal Procedure)	พระราชบัญญัติ Criminal Record Act (R.S.R. 1985) และ Youth Criminal Justice Act 2002 (YCJA)	Registration of Criminals Act (Chapter 268)	ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดีลักษณะที่ 32 (แก้ไขเพิ่มเติม)

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบสาระสำคัญของการจัดการทะเบียนประวัติอาชญากรรมของเด็กและเยาวชนของไทยและต่างประเทศ (ต่อ)

ประเด็น	ประเทศฝรั่งเศส	ประเทศแคนาดา	ประเทศสิงคโปร์	ประเทศไทย
หน่วยงานรับผิดชอบ	หน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม (ไม่ได้ระบุชื่อหน่วยงานชัดเจน)	หน่วยงานตำรวจ (ไม่ได้ระบุชื่อหน่วยงานชัดเจน แต่คาดว่าเป็น Royal Canadian Mounted Police - RCMP)	ไม่ได้ระบุไว้ชัดเจน	กองทะเบียนประวัติอาชญากรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
การลบประวัติ	ศาลเยาวชน (Juvenile Court) อาจมีคำสั่งให้ลบประวัติหลัง 3 ปี หากเด็กหรือเยาวชนปฏิบัติตามคำพิพากษา	YCJA กำหนดระยะเวลาในการลบต่างกัน: • 2 ปี หลังปฏิบัติตามมาตรการพิเศษ (แทนการพิพากษาคดี) • 1-2 ปี หลังเสร็จสิ้นการพิจารณาคดี (ขึ้นอยู่กับกรณี) • 3 ปี (ความผิดไม่ร้ายแรง) • 5 ปี (ความผิดร้ายแรง)	ไม่มีกลไกการลบประวัติ แต่เมื่อสิ้นสุดระยะเวลา Crime-free period ทะเบียนจะถูกจำแนกและไม่ถูกนำมาใช้อ้างอิงอีกต่อไป	ระเบียบฯ กำหนดให้คัดแยกได้เฉพาะกรณีมีหลักฐานว่าตายแล้ว หรือมีหลักฐานจากหน่วยงานราชการว่าไม่ใช่ผู้ต้องหา (ซึ่งแทบไม่มีกรณีเกิดขึ้นจริง)
การเปิดเผยข้อมูล	แบ่งประเภททะเบียน: • Bulletin No.1: เปิดเผยได้เฉพาะผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม • Bulletin No.2 & 3: เงื่อนไขการเปิดเผยแตกต่างกัน	YCJA: ไม่ให้เปิดเผยวันแต่จะบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ (เช่น เพื่อใช้ในกระบวนการยุติธรรม)	ใช้หลักเกณฑ์เดียวกับผู้ใหญ่ (พิจารณาจากระยะเวลา Crime-free period)	ก่อนแก้ไข: เปิดเผยได้เมื่อได้รับความยินยอมจากเจ้าของประวัติ (ซึ่งถือเป็นการ "มัดมือชก") หลังแก้ไข: ไม่สามารถเปิดเผยได้ กองทะเบียนฯ จะแจ้งว่า "ไม่พบประวัติ"

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบสาระสำคัญของการจัดการทะเบียนประวัติอาชญากรรมของเด็กและเยาวชนของไทยและต่างประเทศ (ต่อ)

ประเด็น	ประเทศฝรั่งเศส	ประเทศแคนาดา	ประเทศสิงคโปร์	ประเทศไทย
ลักษณะเด่น	มุ่งเน้นการให้โอกาสแก่เยาวชนที่กระทำผิดได้เริ่มต้นชีวิตใหม่ โดยคำนึงถึงกระบวนการยุติธรรมและสิทธิส่วนบุคคล	ให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูและคืนโอกาสให้แก่เยาวชน พร้อมทั้งปกป้องสังคมจากอาชญากรรม	เน้นการรักษาระบบและความมั่นคงมากกว่าการให้โอกาสแก่ผู้กระทำผิด โดยมีข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูล	กฎหมายมีสถานะต่ำ ทำให้ขาดความน่าเชื่อถือและประสิทธิภาพในการบังคับใช้ ขาดความสมดุลระหว่างการลงโทษและการฟื้นฟู

3. ข้อเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการทะเบียนประวัติอาชญากรรมเด็กและเยาวชน

ความสำคัญของทะเบียนประวัติอาชญากรรมของเด็กและเยาวชน คือ การนำมาใช้ประโยชน์ โดยมีวัตถุประสงค์หลักสองประการ คือ ประการแรก เพื่อเป็นการป้องกันสังคม ทำให้ทราบได้ว่าบุคคลใดเป็นภัยต่อสังคม และประการที่สอง เพื่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและให้โอกาสผู้กระทำความผิดได้กลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข แต่ผลจากกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าการบันทึกประวัติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนสามารถตอบสนองต่อการป้องกันสังคม ทำให้ทราบได้ว่าบุคคลใดเป็นภัยต่อสังคม และยังไม่สามารถสนองต่อปัญหาสองประการแรกได้ เพื่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและให้โอกาสผู้กระทำความผิดได้กลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุขได้ จึงขอเสนอแนวทางพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรรมเด็กและเยาวชนของไทย ดังนี้

1) ปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายที่ใช้บังคับและการจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรม เสนอให้มีการบัญญัติกฎหมายที่มีสถานะเป็นพระราชบัญญัติ เพื่อใช้ในการบังคับเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรรมโดยเฉพาะ และกฎหมายดังกล่าวจะต้องมีรายละเอียดและวิธีการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการทะเบียนประวัติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน โดยต้องระบุหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว รวมทั้งต้องมีกรอบระยะเวลาที่เหมาะสมในการดำเนินการแต่ละขั้นตอน ปัจจุบันแม้จะมีการร่างพระราชบัญญัติทะเบียนประวัติอาชญากรรม พ.ศ. ... (วุฒิสภา, 2562) แต่ร่างกฎหมายฉบับดังกล่าวไม่ได้มีการแยกบัญญัติเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรรมของเด็กและเยาวชนไว้อย่างชัดเจน จึงเห็นควรเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับทะเบียนประวัติของเด็กและเยาวชนเป็นอีก 1 หมวด โดยเพิ่มเป็น “หมวด 5 ทะเบียนประวัติของเด็กและเยาวชน”

2) ปัญหาเกี่ยวกับปัญหาการลบหรือการคัดแยกประวัติอาชญากรรม เสนอให้มีการแยกทะเบียนประวัติทะเบียนประวัติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนออกจากทะเบียนประวัติอาชญากรรมของผู้ใหญ่ เพื่อความสะดวกในการบริหารจัดการ โดยกำหนดไว้ในร่างกฎหมาย มาตรา 25 ว่า “ในการรวบรวม จัดเก็บ ประวัติอาชญากรรม ให้นายทะเบียนจัดให้มีทะเบียนประวัติของผู้ซึ่งได้กระทำความผิดในขณะที่เป็นเด็กและเยาวชนแยกออกจากทะเบียนประวัติอาชญากรรมโดยทั่วไป” และเสนอให้มีการลบทะเบียนประวัติของเด็กและเยาวชนโดยอัตโนมัติทันที โดยกำหนดไว้ในร่างมาตรา 26 ว่า “เมื่อมีกรณีดังต่อไปนี้

(1) เด็กหรือเยาวชนถูกดำเนินคดีอาญาและมีการถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง หรือยกฟ้องไม่จำเป็นต้องมีการบันทึกทะเบียนประวัติการกระทำความผิด

(2) กรณีเด็กหรือเยาวชนถูกดำเนินคดีอาญานอกจาก (1) ให้ลบบทประวัตินิติการกระทำความผิดได้ เมื่อครบระยะเวลา 3 ปี หลังจากปฏิบัติตามแผนมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาหรือปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลเสร็จสิ้นแล้วแต่กรณี แต่หากมีการกระทำความผิดซ้ำในขณะที่เป็นเยาวชนภายในระยะเวลา 3 ปีดังกล่าว ให้คงประวัติไว้ อีก 3 ปี และจะลบบทได้เมื่อครบระยะเวลา 3 ปี หลังจากปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลในคดีหลังสุดเสร็จสิ้น

(3) กรณีเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดในข้อกล่าวหาที่มีโทษรุนแรง เช่น การข่มขืนกระทำชำเรา การก่อการร้าย หรือข้อกล่าวหาที่มีผลต่อความมั่นคงของประเทศ เป็นต้น ให้ลบบทประวัตินิติการกระทำความผิดได้เมื่อครบระยะเวลา 5 ปี หลังจากปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลเสร็จสิ้นแล้วแต่กรณี”

ข้อยกเว้นการลบทะเบียนประวัติการกระทำความผิด ตามหลักเพื่อป้องกันความปลอดภัยของสังคมบัญญัติไว้ในร่างมาตรา 27 ดังนี้

“กรณีดังต่อไปนี้ ให้คงประวัติการกระทำความผิดไว้ในทะเบียนประวัติอาชญากรรม

- (1) เด็กหรือเยาวชนที่ไม่มีสัญชาติไทย
- (2) ศาลมีคำพิพากษาลงโทษจำคุกเยาวชนที่กระทำความผิด
- (3) เยาวชนกระทำความผิดซ้ำในขณะที่เป็นผู้ใหญ่ ภายในระยะเวลา 3 ปี นับแต่ศาลเยาวชนและครอบครัวมีคำพิพากษา หรือภายใน 5 ปี ในกรณีที่การกระทำความผิดตามคำพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีโทษรุนแรงแล้วแต่กรณี

บุคคลเจ้าของประวัติอาชญากรรมยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนให้พิจารณาลบบทประวัติการกระทำความผิดเมื่อครั้งเป็นเด็กและเยาวชนได้ โดยนายทะเบียนต้องพิจารณาถึงเหตุผลความจำเป็นในการลบบทประวัติเมื่อเปรียบเทียบกับความปลอดภัยของสังคม พฤติการณ์ของคดี รวมถึงปัจจัยต่างๆ ประกอบ คือ ความร้ายแรงของการกระทำความผิด ความร้ายแรงของคำพิพากษาที่กำหนดสำหรับความผิดที่ได้กระทำ และความประพฤติของผู้ยื่นคำร้องขอภายหลังศาลมีคำพิพากษา”

3) ปัญหาเกี่ยวกับการเปิดเผยประวัติอาชญากรรมและผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน เสนอให้มีการเปิดเผยประวัติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนเฉพาะกรณีที่ใช้ประโยชน์ในกระบวนการยุติธรรมเท่านั้น และจะเปิดเผยได้ภายใต้ระยะเวลาเท่าที่บันทึกประวัตินั้นยังไม่ถูกลบตามระยะเวลาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยเสนอให้แก้ไขร่างในมาตรา 17 มาบัญญัติไว้เป็นมาตรา 28 ดังนี้

มาตรา 28 “ห้ามมิให้มีการเปิดเผยประวัติอาชญากรรมที่เจ้าของประวัติอาชญากรรมได้กระทำขึ้นในขณะที่เป็นเด็กหรือเยาวชน หรือนำไปพิจารณาให้เป็นผลร้ายหรือการเลือกปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมแก่เจ้าของประวัติไม่ว่าทางใด ๆ เว้นแต่ เป็นการเปิดเผยในกระบวนการยุติธรรมและสามารถเปิดเผยได้ภายใต้ระยะเวลาตามมาตรา 26 และมาตรา 27 ”

อภิปราย

จากการวิจัยเอกสารเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ พบว่ามีประเด็นสำคัญที่ควรพิจารณาเพิ่มเติม ดังนี้ ประเด็นที่ 1 คือ กฎหมายที่ใช้บังคับ กฎหมายไทยที่ใช้บังคับเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรรม (ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ) มีสถานะเป็นเพียงระเบียบภายในซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการที่ควรมีกฎหมายระดับพระราชบัญญัติมากำหนด โดยควรกำหนดรายละเอียดและวิธีการจัดการที่ชัดเจน โดยเฉพาะในเรื่องการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน รวมถึงการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและกรอบระยะเวลาในการดำเนินการ นอกจากนี้ ควรกำหนดให้กฎหมายนี้มีเนื้อหาครอบคลุมถึงการกำหนดฐานข้อมูลกลาง การเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการกำหนดกลไก

การตรวจสอบและแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ที่สำคัญคือ ควรกำหนดหลักการพื้นฐานในการจัดการข้อมูลส่วนบุคคลให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 โดยคำนึงถึงสิทธิของเด็กและเยาวชนในการเข้าถึง แก้ไข และลบข้อมูลส่วนบุคคลของตนเอง รวมถึงกำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล เพื่อป้องกันการรั่วไหลหรือการนำข้อมูลไปใช้ในทางที่ผิด นอกจากนี้แล้วควรมีบทบัญญัติที่กำหนดให้มีการทบทวนกฎหมายเป็นระยะ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป (ปพนธีร์ ธีระพันธ์, 2562)

นอกจากนี้ เห็นควรให้มีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการเข้ารับราชการ ซึ่งอาจห้ามเฉพาะข้าราชการในบางตำแหน่งที่มีความสำคัญกระทบถึงศีลธรรมอันดีเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อมิให้เป็นการตัดโอกาสเด็กและเยาวชนหรือผู้กระทำความผิดรายอื่น ๆ ที่ได้ผ่านกระบวนการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูและกลับคืนสู่สังคมเพื่อใช้ชีวิตอย่างปกติสุข

ประเด็นต่อมา คือ การลบหรือคัดแยกประวัติอาชญากรรม ปัจจุบันระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรรมโดยตรง มีเพียงการคัดแยก ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและหลักสิทธิที่จะถูกลืม ควรมีบทบัญญัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการลบประวัติอาชญากรรมของเด็กและเยาวชน โดยคำนึงถึงระยะเวลาที่เหมาะสมและความร้ายแรงของความผิด ควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการลบประวัติให้มีความยืดหยุ่น โดยพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ลักษณะความผิด พฤติกรรมของผู้กระทำผิดหลังก่อเหตุ ระยะเวลาที่ผ่านมา และความเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านเด็กและเยาวชน นอกจากนี้ ควรกำหนดให้มีกลไกการอุทธรณ์ในกรณีที่ผู้กระทำผิดไม่เห็นด้วยกับการไม่ลบประวัติของตนเอง เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ทั้งนี้ การลบประวัติอาชญากรรมไม่ควรมีผลกระทบต่อสิทธิของผู้เสียหายหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิด (ปวีศรเลิศธรรมเทวี, 2562; ปพนธีร์ ธีระพันธ์, 2562)

ประการสุดท้าย คือ การเปิดเผยประวัติอาชญากรรม การเปิดเผยประวัติอาชญากรรมของเด็กและเยาวชนควรทำเฉพาะกรณีที่ใช้ประโยชน์ในกระบวนการยุติธรรมเท่านั้น และควรมีบทบัญญัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติและผลกระทบต่อโอกาสในชีวิตของเด็กและเยาวชน ควรกำหนดข้อยกเว้นในการเปิดเผยข้อมูลให้แคบที่สุด โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูล ควรกำหนดให้มีการแจ้งให้เด็กและเยาวชนทราบล่วงหน้าและให้โอกาสในการแสดงความคิดเห็น นอกจากนี้ ควรกำหนดให้หน่วยงานที่ได้รับข้อมูลไปต้องเก็บรักษาข้อมูลเป็นความลับและใช้ข้อมูลเฉพาะตามวัตถุประสงค์ที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น หากมีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือนำข้อมูลไปใช้ในทางที่ผิด ควรมีบทลงโทษที่เหมาะสม (มาตาลักษณ์ เสรมธากุล, 2562) ทั้งนี้ การเปิดเผยประวัติอาชญากรรมไม่ควรเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา การทำงาน หรือการเข้าถึงบริการสาธารณะอื่น ๆ ของเด็กและเยาวชน เพื่อป้องกันการตีตราและเลือกปฏิบัติ ควรกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการณรงค์และให้ความรู้แก่สังคมเกี่ยวกับสิทธิของเด็กและเยาวชนที่เคยกระทำความผิด โดยเน้นย้ำว่าบุคคลเหล่านี้ควรได้รับโอกาสในการกลับคืนสู่สังคมและไม่ควรถูกตัดสินจากอดีตเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ ควรกำหนดให้มีการประเมินผลกระทบของการเปิดเผยประวัติอาชญากรรมต่อเด็กและเยาวชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อปรับปรุงกฎหมายและนโยบายให้มีความเหมาะสมและเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ข้อมูลจากการวิจัยสามารถนำมาयर่างพระราชบัญญัติทะเบียนประวัติอาชญากรรม โดยแยกส่วนที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนออกจากผู้ใหญ่ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

1.2 กำหนดหลักเกณฑ์ที่ยืดหยุ่นในการลบประวัติอาชญากรรมเด็กและเยาวชน โดยคำนึงถึงความร้ายแรงของความผิด พฤติกรรมภายหลัง และระยะเวลาที่ผ่านมาไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายและแนวปฏิบัติของประเทศอื่น ๆ ที่ประสบความสำเร็จในการจัดการทะเบียนประวัติอาชญากรรมเด็กและเยาวชน

2.2 ศึกษาผลกระทบของการมีประวัติอาชญากรรมต่อเด็กและเยาวชนในด้านต่างๆ เช่น การศึกษา การทำงาน และการเข้าถึงบริการสาธารณะ

เอกสารอ้างอิง

ปพนธีร์ ชีระพันธ์. (2562) การพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรรมของเด็กและเยาวชน. **วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**, 12(2), 87-111

ปวีตร เลิศธรรมเทวี. (2562). **กฎหมายเกี่ยวกับประวัติอาชญากรรม**. สำนักงานกิจการยุติธรรม. กรุงเทพฯ
มนสิชา บุนนาค. (2556). **การกำหนดโทษทางเลือกกับการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. กรุงเทพฯ

มาตาลักษณ์ เสรมธากุล. (2562). การคุ้มครองสิทธิเด็กภายใต้หลักประโยชน์สูงสุดของเด็กในกฎหมายไทย. **วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**, 48(4), 621-653.

ยุกต์กฤต กัณหมณี. (2562). การคุ้มครองสิทธิที่จะถูกลืม. **วารสารสุทธิปริทัศน์**, 33(108): 14-26.

วุฒิสภา. (2562). **ร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. ...** https://www.senate.go.th/assets/portals/93/fileups/272/files/Sub_Jun/5interest/interest83.pdf

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2561). **ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2561**. กรุงเทพฯ : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

สุพจน์ สุโรจน์. (2560). **ประมวลสาระกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและพยานชั้นสูง**. บัณฑิตศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

